
Instytut Wydawniczy
NASZA PRZESZŁOŚĆ
Kraków, ul. Strzelnica 6

ISSN 0137-3218

Druk: Drukarnia Narodowa, Zakład Nr 3
Kraków, ul. Berka Joselewicza 24. Zam. 628/80 — 2000 egz. — H-13

SŁOWO OD REDAKCJI.

W r. 1981 obchodzą elżbietanki 750-lecie śmierci św. Elżbiety, królowej węgierskiej. Polskie elżbietanki przygotowywały się duchowo na ten jubileusz. W tym celu opiekun polskich córek św. Elżbiety, ks. biskup Wincenty Urban wydał w r. 1978 książeczkę pt.: „Na tropach świętej Elżbiety”, którą poświęcił zmarłej Matce Wizytatorce s. Jolencie Przybył. W przedmowie ks. bp Urban zaznaczył: „Dla apostołatu siostry zakonnej, ściśle siostry Elżbietanki przekazujemy do jej rąk wiązaną myśl w związku z nowenną do św. Elżbiety, królowej węgierskiej, wielkiej Apostołki miłości Boga i człowieka”. Otrzymały więc polskie elżbietanki materiał do nowenny, rozmyślenia i czytania duchownego. Było to zupełnie zgodne z duchowością zgromadzenia. Dyrektorium Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety (Rzym 1975) przypomina zgromadzeniu, że „założycielki Zgromadzenia i Patronka nasza święta Elżbieta były niewiastami przepelnionymi na wskroś duchem Ewangelii. Ich dzieła miłości względem najbardziej potrzebujących i chorych wszelkiego rodzaju wyrastały z miłości do Chrystusa, który utożsamiał się z ubogimi: «Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, mnieście uczynili.» (Mt 25, 40).”

Elżbietanki działają zgodnie z duchem swego powołania na różnych placówkach, głównie chrześcijańskiego miłosierdzia. Historia ich zgromadzenia jest ważnym przyczynkiem do historii społecznej Kościoła. Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety znajduje się obecnie w Polsce w stadium wspaniałego rozwoju i liczy już sześć prowincji.

Bliższemu przygotowaniu na uroczystość 750-lecia służyło sympozjum naukowe ku czci św. Elżbiety, zorganizowane przez ks. biskupa Urbana we Wrocławiu pod hasłem: „Św. Elżbieta, niewiasta bogobojna”. Ks. Biskup i jego Uczniowie wygłaszali odpowiednie referaty (5—6 I 1980). Dn. 5 stycznia 1980 r. referaty, koreferaty i wykłady mieli: ks. biskup Wincenty Urban („Zródła do życiorysu św. Elżbiety”), ks. J. Mandziuk („Św. Elżbieta wobec domowników i poddanych”) oraz ks. J. Bolek („Chorzy w życiu św. Elżbiety”). Dzień 6 stycznia 1980 był chyba jeszcze bogatszy w treść. Z wykładów tego dnia wspomnieć trzeba bpa Urbana („Literatura hagiograficzna o św. Elżbiecie”), ks. J. Swastka („Św. Elżbieta na tle mistyki średniowiecznej”), ks. Wł. Bochnaka („Św.

Elżbieta jako tercjarka św. Franciszka z Asyżu"), bpa Urbana („Konrad z Marburga — kierownik duchowy św. Elżbiety"), ks. J. Patera („Życie sakramentalne św. Elżbiety"), ks. J. Pazdura („Modlitwa w życiu św. Elżbiety"). Każdy dzień sympozjum rozpoczynał się mszą św., a sympozjum zakończyła kolęda w domu centralnym SS. Elżbietanek we Wrocławiu. Przełożona prowincji wrocławskiej, s. M. Klotylda Mikołajczak zapraszała inne wspólnoty do wzięcia udziału w sympozjum.

Ukoronowaniem przygotowania z zakresu życia wewnętrznego na jubileusz była pielgrzymka delegatek elżbietańskich prow. wrocławskiej do NRD — miejsc uświęconych pobytam św. Elżbiety — w liczbie 60 siostr. Ks. bp Urban celebrował uroczystość w Eisenach w towarzystwie księży A. Schletza i J. Mandziuka mszę św. i wygłosił homilię w językach niemieckim i polskim. Elżbietanki niemieckie podejmowały gościnnie uczestników pielgrzymki w Halle i Eisenach. Należy się im za to szczerą wdzięczność.

Niniejsza księga elżbietańska zawiera główne zagadnienia z dziejów elżbietanek w Polsce i tworzy mniej więcej całość ich działalności dobroczynnej. W tym celu Redaktor odbywał szereg konsultacji u elżbietanek we Wrocławiu i Poznaniu. Wdzięczność należy się polskim elżbietankom za gościnę i życzliwość, szczególnie przełożonej prowincji poznańskiej s. Witoldzie Bukowskiej oraz przełożonej prowincji wrocławskiej s. M. Klotyldzie Mikołajczak.

Ks. Alfons Schletz

WYKAZ SKRÓTÓW

AAP	— Archiwum Archidiecezjalne w Poznaniu
AAW	— Archiwum Archidiecezji Warszawskiej
AAWr.	— Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu
ADChP	— Archiwum Diecezji Chełmińskiej w Pelplinie
ADK	— Archiwum Diecezjalne w Katowicach
ADO	— Archiwum Diecezjalne w Opolu
AKMG	— Archiwum Kurii Metropolitalnej w Gnieźnie
APG-W	— Archiwum Parafialne przy par. N. Serca Jezusowego w Gdafsku-Wrzeszczu
APKat.	— Archiwum Parafialne przy par. NMP w Katowicach
BKW.	— Biblioteka Kapitulna we Wrocławiu
MAWr.	— Muzeum Archidiecezjalne we Wrocławiu
PAPL	— Powiatowe Archiwum Państwowe w Lesznie

Archiwa Sióstr Elżbietanek

AEBoj.	— Archiwum Elżbietanek w Bojanowie
AEBŚl.	— Archiwum Elżbietanek w Bardzie Śląskim
AEBYdg.	— Archiwum Elżbietanek w Bydgoszczy
AECheł.	— Archiwum Elżbietanek w Chełmsku
AEGor.	— Archiwum Elżbietanek w Gorzycach
AEKryn.	— Archiwum Elżbietanek w Krynicy
AEKam.Kraj.	— Archiwum Elżbietanek w Kamieniu Krajeńskim
AELegn.	— Archiwum Elżbietanek w Legnicy
AENow.	— Archiwum Elżbietanek w Nowogrodźcu
AEOt.	— Archiwum Elżbietanek w Otwocku
AEOs.	— Archiwum Elżbietanek w Osiecznie
AEP-J.	— Archiwum Elżbietanek w Poznaniu-Jeżycach
AESw.	— Archiwum Elżbietanek w Świdnicy
AEW.	— Archiwum Elżbietanek w Wałbrzychu
AEZ.	— Archiwum Elżbietanek w Zbąszyniu
AEZar.	— Archiwum Elżbietanek w Zarach
APEKat.	— Archiwum Prowincjalne Elżbietanek w Katowicach
APEN.	— Archiwum Prowincjalne Elżbietanek w Nysie
APEP.	— Archiwum Prowincjalne Elżbietanek w Poznaniu
APET.	— Archiwum Prowincjalne Elżbietanek w Toruniu
APEW-a.	— Archiwum Prowincjalne Elżbietanek w Warszawie
APEWr.	— Archiwum Prowincjalne Elżbietanek we Wrocławiu